

Ἑλλάδος (427-485, Annales I 82-85). Ἐνταῦθα ὁ Αἰγινήτης προετοιμάζων τὸ ἔδαφος, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν του, δίπτει ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν κλιματολογικῶν μεταβολῶν τῶν νεωτέρων χρόνων καθ' ὅλην τὴν γῆν. Μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν γνωμῶν, αἰτινες ἀπὸ τοῦ Palmerayer καὶ Fraas ἔσχον ὄχι μικρὰν ἀντίηχον, ἀν τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος ἠλλοιώθη ἀπὸ τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Τοῦτο μᾶς ἄγει, φυσικῶ τῷ λόγῳ, εἰς τὴν ἀποψίλωσιν τῆς χώρας, ἀποψίλωσιν ἐναντίον τῆς ὁποίας ἤδη οἱ ἀρχαῖοι ἠμύνθησαν μὲ διατάξεις ἀπαγορευτικὰς, μᾶς φέρει ἐπίσης εἰς τὸ ζήτημα τοῦ πιθανοῦ τῆς ἐξαντλήσεως τῆς χώρας κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τινῶν. Ἐπιμελῆς ἐπισκόπησις ὄλων τῶν ἀρχαίων μαρτυριῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ἐπὶ τῶν φυτῶν τῶν μᾶλλον ἐνδεικτικῶν τῆς πορείας τοῦ κλίματος, τῆς ἐναλλαγῆς τῶν ἀνέμων, ἄγει τὸν συγγραφεὰ εἰς τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἀλλαγὴ κλίματος ἀπὸ τῶν ἱστορικῶν χρόνων δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένη. Ἀντιτίθεται πρὸς τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ Lepsius, τοῦ διακεκομένου ἐρευνητοῦ τῆς γεωλογίας τῆς Ἀττικῆς, ὅτι ὁ τόπος ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἐγένετο θερμότερος καὶ ξηρότερος. Ἀλλὰ πῶς νὰ συνδυάσωμεν τότε τὸν καύσωνα τοῦ Ἰουλίου τῆς κοιλάδος τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τὸ ἀνυπόφορον αὐτοῦ, μὲ τὰς ἀπολαύσεις τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων; Ὅταν ὁ Αἰγινήτης, προχωρῶν εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ, φθάσῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον, θὰ διαφωτίσῃ βεβαίως ἡμᾶς πάλιν περὶ τῆς φαινομενικῆς ταύτης ἀντιφάσεως. Πῶς ἐνηשמίζοντο οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὴν κόνιν καὶ τὸν καύσωνα; τοῦτο ἀναζητητέον ἴσως παρὰ τῷ Ἐπικτήτῳ!

Οὕτω ἔχομεν εἰς τοὺς δύο τούτους τόμους, ὄχι μόνον χρησιμοποιοῦσιν τῶν παρὰ τοῦ Αἰγινήτου ὀργανωθεισῶν νέων παρατηρήσεων, ἀλλὰ καὶ προσπάθειαν νὰ περιλάβῃ τὸ σύνολον τοῦ ἐπιστημονικοῦ θησαυροῦ τοῦ περισυλλεγέντος μέχρι σήμερον ἐπὶ τοῦ κλίματος Ἀθηνῶν καὶ Ἀττικῆς εἰς τερπνὴν γενικὴν ἀναπαράστασιν, χάριν τῶν μορφωμένων Ἑλλήνων, καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ νὰ κινήτῃ τὸ ἐνδιαφέρον περὶ τὰ προβλήματα καὶ τὰς μεθόδους τῆς μετεωρολογίας καὶ τῆς κλιματολογίας.

Πρὸς τερπνοτέραν καὶ ζωηροτέραν παράστασιν τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ζητεῖ διὰ παντὸς τρόπον νὰ παρουσιάσῃ ἀπόψεις νέας, συντείνουσιν ἀναμφιβόλως αἱ καλῶς ἐκλελεγμένοι εἰκόνες Ἀττικῶν τοπίων, αἵτινες δὲν χρησιμεύουσιν μόνον ὡς ἔξωτερικὰ στολισματα, ἀλλὰ παρεισδύουσι μεταξὺ τῶν σελίδων ὡς συμπλήρωμα διδακτικώτατον.

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΩΝΟΣ ΕΝ ΣΠΑΡΤῃ

Παραθέτομεν τὴν ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῶν Δημ. ἔργων ἐν διαγωνισμῷ ἐγκριθεῖσαν καὶ ὑπ' αὐτῆς ὡς ἀρτίαν βυζαντινοῦ ναοῦ χαρακτηρισθεῖσαν μελέτην τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Νίκωνος ἐν Σπάρτῃ.

Ἡ μελέτη αὕτη ἐξεπονήθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Ἀριστοτέλους Ζάχου, συνεταιίρου τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τεχνικῆς εταιρείας « Ἀρχιμήδης ».

Ἀναλύομεν ἐν ὀλίγοις τοὺς λόγους δι' οὓς ὁ καλλιτέχνης ἐκενοτόμησε προβάς εἰς γενικὴν διάταξιν παρεκκλίνουσαν τοῦ ἐν χρήσει συνήθους τύπου ἐκκλησιῶν, χωρὶς ὅμως ἐν τούτοις νὰ πύσῃ κινουμένους ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ βυζαντινοῦ ἑθιμοῦ.

Διὰ τῆς διαγωνίως τῶν δύο διασταυρουμένων ὁδῶν ἐν σχήματι τετάρτου κύκλου τοποθετήσεως τοῦ ναοῦ ἐπεδίωξε νὰ καταστήσῃ τὴν ἐκκλησίαν ὄρατὴν ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν ὁδῶν. Τὰ δύο κωδωνοστάσια ἐκτὸς τῆς ἐπιβλητικῆς μεγαλοπρεπείας τὴν ὁποίαν παρουσιάζουσι συνδεόμενα διὰ στοῶν καμπύλων μετὰ τοῦ κυρίου σώματος τῆς ἐκκλησίας, ἔχουσι καὶ τοῦτο τὸ προτέρημα ὅτι ἀφίνουσι νὰ φαίνεται πανταχόθεν τὸ κύριον μέρος τῆς ἐκκλησίας δηλ. ὁ μεγαλοπρεπῆς τρούλος· αἱ καμπύλαι στοαὶ ἐκτὸς τούτου ἔχουσι καὶ τοῦτο τὸ πρακτικόν, ὅτι κατὰ τὰς ἐν ὑπαίθρῳ τελουμένας ἱεροτελεστίας σχηματίζουσιν εἰδὸς τι ἀμφιθεάτρον, ἐν ᾧ αἱ μὲν γυναῖκες λαμβάνουσι θέσιν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τῶν στοῶν, ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ γυναικωνίτου συγκοινωνοῦντες, οἱ δὲ κάτω ἐκκλησιαζόμενοι λαμβάνουσι θέσιν ὑπὸ τὰς στοάς, οὕτως ὥστε τὸ ὄλον παρουσιάζει ὠραῖον καὶ μεγαλοπρεπὲς θέαμα.

Δύο κλίμακες ἐντελῶς ἀνεξάρτητοι ἢ μία τῆς ἄλλης φέρουσιν εἰς τὸν γυναικωνίτην ἐξ ὧν ἢ μία ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς ἐκκλησίας ἢ ἕτερα δὲ ἔξωθεν· διὰ τούτου ἀποφεύγεται ὁ συνωστισμὸς καὶ ἡ συνάντησις τῶν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας πρὸς λῆψιν ἀντιδώρου εἰσερχομένων γυναικῶν μετὰ τῶν ἐξερχομένων ἤδη ἀνδρῶν, καθὼς καὶ τὰνάπαλιν τῶν ἐν ἀρχῇ τῆς λειτουργίας εἰσερχομένων ἀνδρῶν μετὰ τῶν μετὰ τὴν προσφορὰν τῶν ἁγίων δώρων ἐξερχομένων γυναικῶν· ἵνα ἀνέλθωσιν εἰς τὸν γυναικωνίτην. Πρὸς τούτους ἀπέφυγε νὰ τοποθετήσῃ τὴν κλίμακα ἐλικοειδῶς ἐντὸς τοῦ κωδωνοστασίου μὲ ὑψηλὰς βαθμίδας, ὅπως πολυλάκις συμβαίνει, τὸ ὁποῖον ἐν ἐνδεχομένῳ πα-

νικῶ βαρείας ὑνεπείας δύναται νὰ ἔχη ἄλλως τε τοῦτο καὶ ἀστυνομικῶς ἔπρεπε νὰ ἀπαγορευθῆται χάριν τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐκκλησιαζομένων.

Αἱ ὄλαι δαπάναι τοῦ ναοῦ ὑπελογίσθησαν εἰς 197000 δραχμῶν.

Ἐπὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ μέρους καθὼς καὶ τοῦ τεχνικοῦ ὁ κ. Durm (καθηγητὴς τοῦ ἐν

Εἰκὼν 1. — Ἄποψις.

Καρλοσούη Πολυτεχνείου καὶ διευθυντῆς τῆς Baudirektion, πρὸ ἐτῶν ὑπὸ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως μετακληθεὶς ἐνταῦθα διὰ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Παρθενῶνος) ἰδὼν τὰ ἐν τῷ φυλαδίῳ τῶν «Παναθηναίων» δημοσιευθέντα σχέδια, εὐηρεστήθη ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν παλαιὸν αὐτοῦ μαθητὴν καὶ ἐπὶ δεκαετίαν βοηθὸν αὐτοῦ χρηματίσαντα κ. Ζάχον τὴν ἀκόλουθον κρίσιν νὰ ἐπιφέρει:

Καρλοσούη 26 Ἰανουαρίου 1909.

Ἐπῆρξε δι' ἐμὲ ἀπόλαυσις νὰ ἴδω καὶ πάλιν σχέδια ἐκ τῆς ἐπιδεξίου χειρὸς σας καὶ νὰ θαυμάσω τὸ ἀμεμπτον τῆς ἐργασίας σας.

Φιλοκαλῶτατα, καλλιτεχνικῶς ἐκπεφρασμένα παρέχουσι τὰ σχέδια ἐνδιαφέρον. Ἡ τοποθεσία συνελήφθη καλῶς καὶ ἡ τοποθέτησις τοῦ κτιρίου διαγωνίως πρὸς τὴν στροφὴν δύο διασταυρουμένων ὁδῶν προξενεῖ μεγάλην ἐντύπωσιν καὶ συναρπάζει.

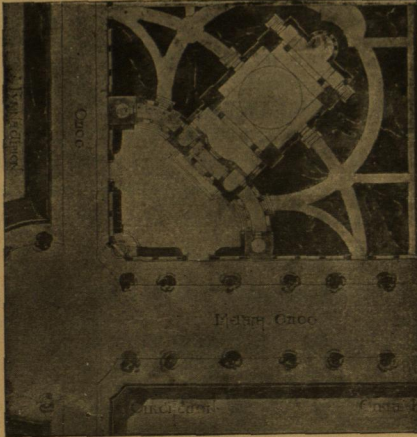
Ἡ ἐκατέρωθεν τοῦ κτιρίου τοποθέτησις δύο καμπύλων τοξοειδῶν στοῶν, αἵτινες ἄγουσιν εἰς τὰ κωδωνοστάσια εἶνε καλὴ σύλληψις. Συ-

νεθέσατε οὕτως, ὅστε ν' ἀποτελῆται ἐπιβλητικὴ μορφή (σίλουέττα), τοῦτο δὲ κατορθώσατε καλῶς δι' ἐλαχίστων μέσων.

Προσέτι δὲ διὰ τῆς μετὰ βαρῦτητος συμπεκνώσεως τοῦ οἰκοδομικοῦ ὄγκου τῆς ἐκκλησίας παραμένετε ἀπληραγμένους παντὸς ἀπλῶς ἀσυναρμολογήτου ἀρχιτεκτονικοῦ μέλους. Ἡ ἀπλότης τοῦ κτίτους τὸ ὁποῖον οἰκοδομικῶς ἐσκέφθητε καὶ ἐξεφράσατε μετὰ σαφηνείας ἔχει τὸ ἐπιβάλλον. Τέσσαρες ἰσχυροὶ στῦλοι κατὰ τὰς γωνίας μὲ διάμεσα τεταμμένα τόξα καὶ συμπληρωματικὸς τοίχος ὑπ' αὐτά, διατεταμένους ὑπὸ ὑψηλῶν παραθύρων, τέσσαρα σφαιρικά τρίγωνα ὑπὸ τοὺς θόλους (Pendentif) ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ὁ τροῦλλος, πάντα ταῦτα εἶνε τόσον λογικῶς συννημμένα καὶ συνηρολογημένα, ὅστε μόνον συγχαρητήρια ἔχω νὰ σᾶς κάμω.

Τὸ ὅτι δὲ περιορίσατε εἰς τὸ ἐλάχιστον τὴν διακόσμησην καὶ πᾶσαν κοσμητικὴν μορφήν ὑπῆρξε σοφὸν καὶ καλὸν «ὁ περιορισμὸς δεικνύει τὸν τεχνίτην (meister)». Τὸ ἐσωτερικὸν εἶνε ὑποδειγματικῶς ἀπλοῦν καὶ ἱεροπρεπές, ἔντε τῇ μορφῇ καὶ τῇ διακοσμῇ. Ἡ ὄλη ἐξω-

τερική ὄψις τοῦ κτιρίου εἶνε ἐνδιαφέρουσα καὶ μνημειακὴ (monumental), ἀλλὰ συγχρόνως προξενεῖ καὶ γραφικὴν ἐντύπωσιν· ἀλλὰ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ διαμόρφωσις εἶνε καθαρὰ καὶ καλλιτεχνικῆς σημασίας μετὰ σοβαρᾶς συλλήψεως καὶ αὐστηρότητος.

Εἰκὼν 2. — Κάτοψις.

Διὰ τοῦτο τὸ καλλιτεχνικὸν ἀρχιτεκτονικὸν κοίτημά σας ἔχω μόνον ἀπεριόριστον ἐπαινον νὰ κάμω. Θὰ ἐθλιβόμην ἐὰν τὸ ἔργον δὲν ἐξετελεῖτο.

Θὰ ἀπετέλει κόσμημα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἀρχιτεκτονικῇ τῆς ὁραίας πατρίδος σας.

Μαγευτικὴ εἶνε ἡ προοπτικὴ τοῦ μικροῦ παρεκκλησίου ἐν τῷ ἐπισκοπεῖῳ τῆς Σπάρτης, καλλιτεχνικὴ ἐπιτυχία ἢ θέσις αὐτοῦ. Τοῦτο εἶνε τέχνη ὁραία, ἐλευθέρως ἐμπνεύσεως τέχνη.

Εἴθε νὰ ἐπιλάμψη φῶς εἰς τοὺς συμπολίτας σας ὥστε νὰ ἴδωσι τί ἔχουσιν ἐν τῷ προσώπῳ σας.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

ΤΟΥ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ

ἀπὸ 28 Αὐγούστου 1904,

ἀφορῶν

τὰς σιδηροδρομικὰς γεφύρας, τὰς γεφύρας ἐπέερον τὴν γραμμὴν καὶ τὰς γεφύρας τῶν ὁδῶν προσπελίσεως εἰς τοὺς σταθμούς, μετὰ καταστρώματος σιδηροῦ ἢ ξυλίνου.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου.)

Z. Ἴδιαι διατάξεις ἀφορᾶσαι τὰς ὑφισταμένας γεφύρας σιδηροδρομῶν καὶ ὁδῶν.

15. Προκειμένου περὶ γεφυρῶν μεταλλικῶν ἐκ ρευστοπαγοῦς ἢ συγκολλητοῦ σιδήρου κατεσκευασμένων πρὶν ἢ τὸ παρὸν διάταγμα τεθῆ ἐν ἰσχύϊ, ἢ μεγίστη τάσις τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χάλυβος εἰς γγ. ἀνά τετρ. ἐκ. τῆς ὠφελίμου διατομῆς, τοὔτεστι τῆς παραμενούσης μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ὁπῶν τῶν παλιλλύτων καὶ τῶν ἀδρανῶν τμημάτων, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίη τὰ ἐν τῷ κατωτέρῳ πίνακι ὄρια:

Ἐνδείξεις φορτίσεως καὶ καθορισμὸς τοῦ τρόπου τάσεως

Μεγίστη παραδεκτὴ τάσις εἰς γγ./τετρ.ἐκ.

α) Λαμβανομένης ὡς βάσεως τῶν ἐν § 7 ἔδαφ. 24 ἕως 28 καὶ 38 ὀρισθεισῶν ἐπιφορτίσεων, μὴ περιλαμβανομένων τῶν τάσεων ἐκ τῆς πιέσεως τοῦ ἀνέμου, ἐκ τῶν πλευρικῶν ταλαντώσεων τοῦ τροχαίου ὕλικου, ἐκ τῶν πλευρικῶν ὠθησῶν καὶ ἐκ τῆς τροχπέδησις:

- 1. Τάσις κατὰ ἐφελκυσμὸν ἢ κάμψιν δι' ἀνοίγματα μέχρι 30 μ.
- δι' ἀνοίγματα ἄνω τῶν 30 μ.

950
920+M

Ἐν τῷ τύπῳ τούτῳ M παριστᾷ τὴν μεταξὺ τῶν δύο γειτονικῶν στηριγμάτων τῶν δοκῶν εἰς μ. Διὰ τὰ βάρη τὸ M παριστᾷ τὸ 1/2 τοῦ ἀθροίσματος τῶν μηκῶν τῶν δύο προσκειμένων ζευγμάτων.

Προκειμένου περὶ μηκίδων καὶ ἐγκαρσίων δοκῶν, τὸ M παριστᾷ τὸ μεταξὺ τῶν σημείων στηρίξεως μήκος αὐτῶν εἰς μ. Ὅσον ἀφορᾷ δοκοὺς πεπακτωμένα κατὰ τὸ ἐν ἄκρον καὶ ἐλευθέρως κατὰ τὸ ἄλλο, ἀντὶ M θὰ λαμβάνηται τὸ διπλάσιον τοῦ μήκους των.

- 2. Τάσις κατὰ διάτμησιν, ἐξαιρουμένων τῶν παλιλλύτων.

700

Σιδηρὸς συγκολλητὸς ἢ ρευστοπαγοῦς